

در گفتگو با مهندس «راحیل خراسانی» کارشناس ارشد معماری مطرح شد:

حکمرانی مناسب شهری و ساخت و ساز های استاندارد

نداشتن علم و دانش معماری برخی از طراحان ناقص است و به دلیل عدم اشراف به قوانین شهرداری و سایر حیطه های شناختی معمولاً طراحی ها ناقصی انجام می دهند. <br#۴۷>عدم استفاده از ایده های جدید باعث اجرای طرح های تکراری و قدیمی می شود که همین امر باعث بر هم خوردن هارمونی بصری در سازه های شهری می شود. استفاده از نیروهای ایده پرداز با دانش و جوان، و سرمایه گذاری روی آنها و به کارگیری آنها در نظام مهندسی و شهرداری و ... بازی دادن به آنها در پروژه های شهری می تواند زمینه دگرگونی سازه های شهری و ساخت ساختمان هایی با طراحی های نوین را فراهم کرد.

در جامعه صنعتی امروز با افزایش مداوم جمعیت و نیازهای اجتماعی وابسته به آن، ضرورت استفاده بهینه از منابع، امکانات و ظرفیت های شهری بیشتر به چشم می آید. توجه به صنعت حمل و نقل، آموزش، بهداشت، اشتغال، شاداب سازی، توجه به اوقات فراغت و ... از موضوعات اجتماعی جوامع شهری هستند که شاخص های پیشرفت در اکثر کشورها محسوب می شوند. ساخت و ساز نیز از دیگر صنایع مورد توجه جوامع صنعتی امروز است که با توجه به ضریب نفوذ ۱۰۰ درصدی آن، همواره مورد توجه حکام و دولت ها بوده و هست.

با توجه به گستردگی و تداوم ساخت و ساز در جوامع شهری لزوم توجه به تمرکز زدایی، مدیریت مطلوب منابع محدود، مشارکت همه شهروندان و توسعه مشارکت بین شهری، دولت و بخش خصوصی بیش از پیش به نظر می رسد و حکمرانی مناسب شهری باید این توان را داشته باشد که با ایجاد هارمونی و هماهنگی بین جامعه و نهاد ها علاوه بر نظارت بر ساخت و ساز ها به زیبایی بصری، استحکام، جانمایی و آینده نگری در ساخت و ساز ها توجه ویژه داشته باشد.

در واقع حکمرانی مناسب شهری فرآیندی است که در آن شیوه درست و بهنجار اداره یک شهر، بتواند مشارکت و همکاری را میان نیروهای موثر در مدیریت جامعه یعنی دولت، بخش خصوصی، بخش عمومی و تشکل های مردمی برقرار سازد.

به منظور آشنایی بیشتر با مقوله حکمرانی شهری گفتگوی کوتاهی مهندس «راحیل خراسانی» کارشناس ارشد معماری انجام داده ایم:

چرا ساخت و ساز در سال های اخیر از اهمیت بیشتری برخوردار شده است؟

همانگونه نحوه ساختار و اساس زندگی انسان ها در طول سال های متمادی دستخوش تغییرات فراوان شده اند، نحوه برآوردن نیاز های انسان های نیز دچار یک دگردیسی و تغییر اساسی گردید و همین امر موجب ابداع علوم و نظریه های جدید گردید. همانگونه که در بالا بدان اشاره شد یکی از نیاز های اولیه بشر مسکن یا سرپناهی برای سکنی گزیدن است. بدون تردید نحوه بر طرف ساختن این نیاز در عصر کنونی با ادوار گذشته تغییرات اساسی پیدا کرده است و امروزه مسکن تنها محلی برای استراحت یا در امان بودن از گزند سرما و گرما نیست.

داشتن امنیت، رفاه و زیبایی بصری از مواردی هستند که امروزه روی آنها بسیار مانور داده می شود و ساکنان جوامع شهری به این موارد اهمیت زیادی می دهند. از سویی هزینه بالای ساخت و ساز این تصور و حق را ایجاد می کند که فردی که برای ساخت یک ساختمان هزینه بالایی پرداخت می کند، با کمترین دغدغه در آن سکنی گزیند.

نظرتان راجع به زیبا سازی شهری و هارمونی بصری چیست؟

نما یکی از موضوعات در مهندسی بصری است که متأسفانه توجه چندانی به آن نمی شود و معمولاً چون در نما آخرین مرحله ساختمان سازی است معمولاً بودجه سازندگان جوابگوی هزینه نما نیست.

از سویی نداشتن علم و دانش معماری برخی از طراحان ناقص است و به دلیل عدم اشراف به قوانین شهرداری و سایر حیطه های شناختی معمولاً طراحی ها ناقصی انجام می دهند.

عدم استفاده از ایده های جدید باعث اجرای طرح های تکراری و قدیمی می شود که همین امر باعث بر هم خوردن هارمونی بصری در سازه های شهری می شود. استفاده از نیروهای ایده پرداز با دانش و جوان، و سرمایه گذاری روی آنها و به کارگیری آنها در نظام مهندسی و شهرداری و ... بازی دادن به آنها در پروژه های شهری می تواند زمینه دگرگونی سازه های شهری و ساخت ساختمان هایی با طراحی های نوین را فراهم کرد.

آیا در همه ساخت و ساز ها ایمنی رعایت می شود؟

حقیقت امر ساختمان سازی در سال های دستخوش دخالت ها و نفوذ افرادی شده است که منافع مادی را بر هر امری ترجیح می دهند و گاهاً مواردی دیده یا شنیده می شوند که در حد فاجعه یا جنایت ساختمانی محسوب می شوند.

استفاده از بتن نامرغوب با درصد سیمان پائین در پی ساختمان، استفاده از کاشی برای نمای ساختمان که به دلیل نوع ساختار کاشی احتمال سقوط کاشی محتمل است، استفاده از مصالح نامرغوب، گچکاری روی آجر بدون بستر سازی و ... بخشی از مواردی هستند که متأسفانه در ساختمان سازی به ویژه انبوه سازی دیده می شود که در وهله اول ورود افراد غیر متخصص به این حوزه اولین عامل ساخت چنین بناهایی است. در ثانی نبود یا کمبود نظارت و عدم برخورد با متخلفین نیز از دیگر دلایل توسعه چنین ساخت و ساز های غیر استاندارد و نا ایمن است.

حقوق شهروندی در ساخت و ساز را چگونه ارزیابی می کنید؟

حقوق شهروندی در ساخت و ساز تنها داشتن یک ساختمان استاندارد نیست؛ بلکه نمای ساختمان همسایه ها و سایر افراد جامعه نیز در زمره حقوق شهروندی محسوب می شوند. نصب کولر های جدید روی نمای ساختمان، لوله کشی های بیرون ساختمان، کنسول های نا متقارن، ساخت و ساز های سینوسی، استفاده از مصالح غیر استاندارد در نمای ساختمان که گاهی اوقات موجب سقوط سنگ و کاشی می شود و ... از دیگر حقوق شهروندی هستند که حکمرانی مناسب شهری باید با جدیت پیگیر شود و قطعاً رعایت این موارد و ملاحظات جدی دیگر موجب می شود تا منافع این اقدامات به صورت عادلانه و متعادل بین شهروندان توزیع شود.

یکی دیگر از مصادیق حقوق عامه، رعایت نکردن کیفیت ساخت و سازهاست که باعث تجاوز به حقوق خاصه افراد نیز می شود. طبق قانون، شهرداریها و بخشداریهاموظف به نظارت و کنترل بر ساخت و سازها هستند. تا اولاً اینبه طبق اصول و مقررات صحیح معماری و شهرسازی ایجاد شوند و در ثانی نکات ایمنی و فنی در آنها رعایت گردد. کنترل و نظارت بر ساخت و سازهای شهری، باعث می گردد هم کیفیت اینبه افزایش یابد و هم سرمایه های ملی در بلند مدت حفظ گردند. به استناد ماده ۹۹ قانون شهرداریها، شهرداریها موظف اند تا در حریم شهرها، طرح جامع حریم را تهیه و در مراجع قانونی جهت و دادگاه ها قبل از هر گونه عملیات تفکیک یا افراز اراضی شهری مکلف اند نقشه تفکیکی و افرازی را برای تصویب به شهرداری ارسال کنند. « این مواد از قانون شهرداری به روشنی نقش شهرداری ها را در کنترل بر ساخت و سازها را بخوبی نمایان می سازد.

در مجموع به نظر می رسد تدوین قانون ملی و جامع ساخت و ساز، به منظور ایجاد پشتوانه های حقوقی، الزام همه دستگاه های اجرایی مرتبط و هماهنگی و تدوین ضوابط منطقه ای، برای مشخص کردن چارچوب ضوابط کلی هر منطقه می تواند در بروز عدالت شهری در ساخت و ساز ها موثر باشد.

سخن پایانی

بدون تردید برنامه ها و طرح های نظام برنامه ریزی شهری که بر کیفیت زندگی و فرهنگ جامعه تاثیری مستقیم داشته، گذشته از جنبه های فنی و یا زیباشناختی از نظر اقتصادی و سیاسی نیز دارای اهمیت است. در جامعه مدرن امروزی که شهروندان خواهان نقش فعالتری در برنامه ریزی شهری باید به منظور جلوگیری از سودجویهای زودگذر به نفع حمایت از طرح های سودمند ی وارد عمل شده و در جهت تامین منافع عمومی بر دستگاهها علاوه بر برنامه ریزی و استفاده از نظرات کارشناسان از سهل انگاری و مماشات در حوزه ساخت و ساز بپرهیزند و سعی کنند از اهل فن برای ساخت و ساز کمک بگیرند. با این وجود نقش مکمل مردم و حکمرانی شهری باعث ایجاد ساختاری متوازن و استاندارد در جوامع شهری شده و توزیع عدالت شهری با شیوه ای مدنی و مدرن صورت خواهد گرفت.